

Wat te doen als je slachtoffer bent?

1. **Verzamel bewijzen en maak een gedetailleerde beschrijving** van de feiten, de plaats, het tijdstip, betrokken personen en eventuele getuigen.
2. **Contacteer** na je vrijlating een arts die eventuele verwondingen kan vaststellen.
3. **Laat akte nemen** van de gebeurtenissen door een agent die niet aan de basis lag van de feiten.
4. **Contacteer een gespecialiseerde advocaat, een sociale dienst of een NGO** die je kan informeren over de mogelijke juridische stappen die je kan ondernemen tegenover de politie.

Waar kan je klacht indienen?

De beste werkwijze verschilt van situatie tot situatie. Er bestaat **geen gouden regel**. De reactie en de procedure zullen bijvoorbeeld verschillend zijn voor een slachtoffer van verbale agressie dan voor fysieke agressie. Je kan klacht indienen bij:

- **het lokale commissariaat waar het geweld zich voorgegaan heeft**
- **Procureur des Konings van het gerechtelijk arrondissement**

- **Algemene Inspectie van de Federale en de Lokale Politie**

Triomflaan, 174
1160 Brussel (Oudergem)
Tel. 02 676 46 11
info@aigpol.be

- **Comité P**

Drukpersstraat 35/1
1000 Brussel
Tel. 02/286.28.11
info@comitep.be

- **Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding**

Koningsstraat 138
1000 Brussel
Tel. 0800/12 800 (gratis)
epost@cntr.be

- **Instituut voor Gelijkheid tussen Mannen en Vrouwen**

Ernest Blerotstraat 1
1070 Brussel
Tel: 02/233 41 75
gelijkheid.manvrouw@igvm. belgie.be



LIGA VOOR
MENSENRECHTEN

LIGA VOOR MENSENRECHTEN vzw
Gebroeders De Smetstraat 75 9000 Gent
Tel.: 09/223.07.38
Fax.: 09/223.08.48
info@mensenrechten.be
www.mensenrechten.be

V.U.: Jos Vander Velpen
Niet op de openbare weg gooien

GEARRESTEERD? KEN JE RECHTEN!

betoging
identiteit
veiligheid
mensenrechten
discriminatie
politie
geweldloos
vrijheid
arrestatie
privacy
overleg
rechtsbijstand
fouillering
zwijgrecht
veiligheid
discriminatie
advocaat
politie
controle
vrijheid
veiligheid
mensenrechten
politiegeweld
interventie
klachten
vrijheid



LIGA VOOR
MENSENRECHTEN

Als je vaak naar betogingen gaat en graag tegen de bierkaai vecht, zal je vroeg of laat wel eens kennismaken met een arrestatie, een fouillering of misschien mag je wel enkele uren de binnenkant van een cel bekijken. Wie weet word je zelfs geconfronteerd met politiegeweld. Dit alles hoeft daarom niet eens tijdens een protestactie te gebeuren, ook tijdens een doodgewone stadswandeling kan je wel eens onverwacht te maken krijgen met een identiteitscontrole.

Veel mensen blijken niet echt op de hoogte te zijn van hun rechten. Met deze infolder willen we alvast een aanzet geven om burgers hierover te informeren.

We bespreken **drie onderwerpen**:

- arrestatie en fouillering;
- politieverhoor;
- politiegeweld.

Arrestaties en fouilleringen

Er is een onderscheid tussen een administratieve arrestatie en een gerechtelijke arrestatie. Als manifestant zal je eerder geconfronteerd worden met een **administratieve arrestatie**. **Gerechtelijke arrestaties** vinden enkel plaats in het kader van onderzoeken naar feiten die strafbaar zijn met minstens één jaar celstraf.

Een administratieve arrestatie dient in de eerste plaats om je **identiteit na te gaan**. De politie mag je identiteitskaart enkel opvragen indien er een “*vermoeden van opsporing is, in geval van misdrijf en wanneer er verstoring of bedreiging is van de openbare orde*”.

In het geval van acties en betogingen gebeuren de meeste arrestaties op grond van een **verstoring van de openbare orde**:

- doorgang van verkeer blokkeren (sit-ins);
- vreedzame infiltratie van overheidsinstellingen;
- samscholingen die door de politie uiteengedreven mogen worden (pleinbezettingen).

Een administratieve aanhouding kan duren tot de openbare orde weer hersteld is, met een maximale **termijn van 12 uren**. Hou er rekening mee dat die termijn pas van start gaat eens je aangekomen bent op het commissariaat.

Als je **administratief gearresteerd** wordt, heb je **recht op**:

- een *onmiddellijke kennisname* van de reden waarom je gearresteerd wordt, in één van de drie landstalen;
- het inlichten van een *vertrouwenspersoon*;
- het verkrijgen van water en voedsel;
- het gebruik maken van degelijke *sanitaire voorzieningen*;
- het raadplegen van een *dokter, in het geval van ernstige verwondingen*;
- het verwittigen van je *ouders of voogd*, indien je *minderjarig* bent.

Je kan soms de indruk hebben dat agenten geen gegronde reden hebben om je te arresteren. Pas op met smaad tegenover de politie, dit is een **strafbaar feit!** Ga dus niet staan schelden en gebruik zeker geen fysiek geweld om je te verzetten tegen je arrestatie. ‘Neen’ zeggen of gewoon geen antwoord geven op vragen die gesteld worden is een recht. Je hebt **zwijgrecht**.

Je mag je wel passief verzetten tegen een arrestatie, door bijvoorbeeld niet in te gaan op een bevel of door niet mee te wandelen met de politieagent.

Aan een administratieve arrestatie is steeds een fouillering gekoppeld. Men noemt deze in vakjargon de **‘veiligheids-fouillering’**. De agenten zullen je fouilleren met het oog op gevaarlijke voorwerpen. Men zal door je kleren heen tasten. Een fouillering kan in sommige gevallen heel intimiderend overkomen, je mag een fouillering niet weigeren.

Enkele belangrijke aanmerkingen:

- het is een oppervlakkige en vluchtige betasting;
- je hebt het recht om je te laten fouilleren door iemand van je eigen geslacht;
- je hoeft je niet uit te kleden tijdens een veiligheids-fouillering, weiger dit dan ook steevast!

Verhoor

Je eerste politieverhoor komt meestal onverwacht, je bent er dan ook niet op voorbereid.

Het is belangrijk om te weten dat je **zwijgrecht** hebt tijdens een verhoor. Je kan zelf kiezen wat je al dan niet prijs geeft tijdens een verhoor, indien je helemaal niets te verklaren hebt, heb je het recht om ook niets te vertellen. Hou er rekening mee dat alles wat je zegt ook wordt neergeschreven in je verklaring. Tijdens een verhoor is het belangrijk dat je vriendelijk blijft. Wanneer je zou weigeren te antwoorden op vragen, ga je beter niet in op eventuele provocaties. Je kunt bijvoorbeeld blijven herhalen: “Ik heb niets te verklaren.”

Bij elke verklaring hoort een proces-verbaal waarin je verklaring neergeschreven staat. Na het verhoor moet je die verklaring ter goedkeuring ondertekenen. Lees die verklaring heel goed na, je hebt het recht om ze ter plekke te laten aanpassen!

Politiegeweld...

Politiegeweld komt helaas nog steeds voor bij betogingen. Dit kan gaan van verbale agressie, waaronder discriminerende of racistische uitspraken tot bruto, ongeoorloofd geweld.

Het is goed om te weten dat de politie wel degelijk op een **legitieme manier** geweld mag gebruiken tegen burgers. Gelukkig is dat gebonden aan strenge voorwaarden:

- bij het bereiken van een “legitiem” doel, dit doel wordt afgewogen van situatie tot situatie;
- indien dat doel enkel en alleen bereikt kan worden door dwang;
- het geweld moet in proportie zijn met het nagestreefde doel;
- een gewelddadige interventie moet voorafgegaan worden door een waarschuwing.